

Lönsam produktion och användning av proteinfoder till mjölkkor i norra Sverige

Proteinfoder är den dyraste komponenten i foderstaten för svenska mjölkkor. Målet med detta projekt var att utreda olika möjligheter för proteinförsörjning i mjölkproduktionen.

Rapsmjöl är ett välkänt proteinfoder som i gränsilagebaserade foderstater för mjölkkor har visat sig fungera minst lika bra, eller till och med lite bättre, än sojasmjöl. Rapsmjöl har traditionellt värmebehandlats för att effekten från de skadliga glukosinolaterna ska minska och proteinet ska bli mer tillgängligt. Värmebehandling har dock enligt flera studier inte gett någon ökning av mjölkavkastningen, jämfört med motsvarande obehandlat foder.

Proteinfoder som odlas på svenska gårdar förutom raps är idag främst ärt och åkerböna. Dessa kan dock inte helt ersätta rapsmjöl i foderstaten till mjölkande kor men kan ge ett bra tillskott om grovfodret har för lite protein. Ettåriga baljväxtgrödor tillför också värdefull växtnäring till marken.

Lantbrukare och rådgivare i norra Sverige tillfrågades om sina erfarenheter och åsikter om nuvarande och möjliga proteingrödor. Vårrybs och ärt ansågs vara de enda grödor som är möjliga att tröska. Chansen att åkerböna och lupin hinner uppnå mogen skörd ses som liten. Vårrybs är troligen den gröda som innebär lägst risk, men det krävs att man är noggrann med olika odlingsåtgärder. Såväl frö som hempressad rybskaka kan användas på gården eller säljas.

En ekonomisk analys gjordes av olika proteingrödor, baserad på data från rådgivning och vetenskaplig litteratur. Tröskade ärtor och rybs visade sig vara dyrare att producera räknat per gram råprotein, jämfört med helsädsensilage av spannmål/baljväxt, men är lättare att sälja. Att jämföra grödor baserat på deras innehåll av råprotein säger dock inte hela sanningen då man inte tar hänsyn till de olika proteinfraktionernas värde i mjölkproduktionen.

Foto: Gun Bernes, SLU

Läs mer

Gidlund, H., Gustavsson, A-M., Huhtanen, P., Krizsan, S., Olsson, E., Parsons, D., Wallsten, J. 2018. Profitable production and use of protein feeds for dairy cows in Northern Sweden. Slutrapport till RJN.

Huhtanen, P., Krizsan, S., Ramin, M. 2019.

[Proteinutfodring till mjölkkor. Nytt från institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap, SLU. Nr 4.](#)